

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3265/2019. (X. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 10.Pkf.51.264/2018/5. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Ceglédi Járásbíróság 5.P.21.219/2017/17. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 10.Pkf.51.264/2018/5. számú végzése alaptörvényellenességének a megállapítását és megsemmisítését, hivatkozva az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt alapjogai sérelmére.
- [2] A tárgyi ügy közvetlen előzménye szerint az indítványozó (alperes) és a felperes hitelintézet között per volt folyamatban, amelyben a felperes keresetében kölcsöntartozás megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A Ceglédi Járásbíróság 2.P.20.723/2016/9. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.21.827/2016/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 426 734 Ft-ot, valamint ezen összeg után az ügyleti és késedelmi kamatot, illetve a perköltséget.
- [3] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyben a felperes keresetének elutasítását kérte, hivatkozva az Európai Bíróság C-186/16. számú ítéletére. Az indítványozó álláspontja szerint az Európai Bíróság ebben a döntésében határozta meg az elvárható megfelelő tájékoztatás zsinórmértékét, amelynek az általa kapott tájékoztatás nem felelt meg. A nem megfelelő tájékoztatás pedig – az indítványozó véleménye szerint – a szerződési kikötés tisztességtelenségének megállapításához vezethet. Az indítványozó tehát a perújítást megalapozó új ténynek a megfelelő tájékoztatás hiányát, új bizonyítéknak pedig az Európai Bíróság C-186/16. számú ítéletét tekintette.
- [4] A Ceglédi Járásbíróság 5.P.21.219/2017/7. számú végzésével a perújítási kérelmet a megengedhetőség körében elutasította. A járásbíróság végzését azzal indokolta, hogy az indítványozó nem pontosította a perújítási kérelmét, így nem jelölte meg konkrétan, hogy a felperesi jogelőddel megkötött szerződés mely pontja tekintetében hivatkozott érvénytelenségre és milyen jogkövetkezmény alkalmazását kérte. A bíróság továbbá rögzítette, hogy az indítványozó által hivatkozott C-186/16. számú ügyben elbírált jogviszony nem azonos a perbelivel. Az Európai Bíróság által elbírált román alapeljáráásban svájci frank alapú hitelszerződést kötöttek a bankkal és a szerződés szerint ugyanabban a pénznemben (svájci frank) kellett visszafizetni a hitelt, amelyben megállapodtak, azaz a felek devizakölcsönben állapodtak meg. Ezzel szemben az indítványozó és a felperes között létrejött kölcsönszerződésénél a kölcsönt magyar forintban folyósították és forintban is kellett visszafizetni, de a kölcsönt devizában tartották nyilván (devizaalapú kölcsönszerződés).
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 10.Pkf.51.264/2018/5. számú végzésével helyben hagyta a Ceglédi Járásbíróság 5.P.21.219/2017/7. számú végzését. Az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság végzése nem felelt meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének, így jogsabálysértő.
- [6] Kifogásolta az indítványozó azt is, hogy a járásbíróság a per tárgyaként a perújítást jelölte meg, véleménye szerint azonban a perújítás csak egy eljárási forma, a per tárgya azonos kell hogy legyen az alapeljáráásban megjelölttel. Sérelmezte továbbá, hogy kérése ellenére az elsőfokú bíróság nem tett eleget a jegyzőkönyv kiegészítése iránti kérelmének. Végezetül azt is kifogásolta az indítványozó, hogy a perújítás megengedhetősége körében a járásbíróság nem tartott külön tárgyalást.

- [7] A másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak a fellebbezést. A törvényszék egyrészt úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, amikor az indítványozó perújítási kérelmét a megengedhetőség körében elutasította.
- [8] A törvényszéki végzés indokolása szerint önmagában az a tény, hogy az indítványozó nem megfelelő tájékoztatást kapott, nem tekinthető nívumnak, így nem perújítási ok. A bíróság szerint az indítványozó az alapeljárásban is tudatában volt annak, hogy miről kapott tájékoztatást. Az indítványozó tehát nem volt elzárva attól, hogy hivatkozzon a tájékoztatás elégtelenségére mint érvénytelenségi okra. Az a körülmény, hogy időközben született olyan bírói döntés, amelyben helytállónak találták a tájékoztatás elégtelenségét, mint érvénytelenségi okot, az nem tekinthető olyan új ténynek, amelyre perújítást lehetne alapozni. Az ilyen tényen alapuló érvénytelenségi kifogás előterjeszhetőségének nem volt sem eljárásjogi, sem ténybeli akadálya a korábbi alapeljárásban. Az Európai Bíróság ítélete tehát az előterjesztett érvénytelenségi kifogás helytállóságát támaszthatja alá, de nem annak előterjeszhetőségét. A másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során nem sértett jogszabályt. Így a régi Pp. 266. § (1) bekezdése alapján helytállónan döntött úgy, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában külön tárgyal és külön hoz döntést. Erre egyébként az elsőfokú bíróság kifejezetten felhívta az indítványozó figyelmét és ezt követően felhívást intézett hozzá, kérve a kérelme pontosítását. Az elsőfokú bíróság helyesen jelölte meg a per tárgyaként a perújítást, mivel az eredeti elsőfokú eljárás, amely a tárgya valóban kölcsöntartozás megfizetése volt, jogerősen lezárult. A másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság – a régi Pp. 117. § (2) bekezdés e) pontjának megfelelően – ismertette az alapeljárás iratait, a perújítási kérelmet és az eljárás során addig keletkezett iratokat, és eleget tett – a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt – indokolási kötelezettségének is.
- [9] Az indítványozó ezt követően kérte a Budapest Környéki Törvényszék 10.Pkf.51.264/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, a Ceglédi Járásbíróság 5.P.21.219/2017/17. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában lényegében megismételte a fellebbezésében foglaltakat, így kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget tájékoztatási és indokolási kötelezettségének, ami sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. A jogorvoslathoz való jogának sérelme pedig épp abból fakadt, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg kellően a végzését, így lehetetlenítve el a hatékony jogorvoslat lehetőségét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság végzése csak formális indokolást tartalmazott, így a másodfokú bíróság nem kiegészítette, hanem pótolta a hiányzó indokolást. Ez a bírói összejátszás vontta el a tényleges és hatékony jogorvoslathoz való jogát, hiszen a másodfokú végzéséből derült csak ki számára, hogy perújítási kérelmét miért nem tartotta elfogadhatónak a bíróság.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [11] 2.1. A Budapest Környéki Törvényszék 10.Pkf.51.264/2018/5. számú végzését az indítványozó 2018. november 30-án vette kézhez, az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszindítvány – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – 2019. január 25-én került benyújtásra a Ceglédi Járásbírósághoz.
- [12] Az indítványozó a perben alperes volt, így érintettsége megállapítható. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeknek, így tartalmazza a sérelmezett bírói döntés megjelölését, az Abtv. hatáskörére való utalást, a sérelmet szenvedett alapjogokra való hivatkozást, az alapjogi sérelem indokolását és határozott kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére.
- [13] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [14] Az indítványozó annak megállapítását kérte, hogy a járásbíróság végzése csak formális indokolást tartalmazott, illetve a bíróság nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének és mindezekből eredően nem tudott hatékony jogorvoslattal élni az elsőfokú végzéssel szemben. Álláspontja szerint így sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz és ebből fakadóan a jogorvoslathoz való joga.

- [15] A felek kérelmeire, észrevételeire adott indokolás kérdését az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte (Indokolás [21]). E határozatának indokolásában az Alkotmánybíróság, figyelembe véve a releváns európai emberi jogi elveket is, kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere elismeri az indokolt bírói döntéshez való jogot is. Ezen alapvető jog minimális elvárása, hogy a bíróságok az eljárási törvényeknek megfelelően az ügyben szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit, kérelmeit kellő alaposítással megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatukban számot is adjanak (Indokolás [33]–[34]). Mindebből az is következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]; 3187/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [10]; 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [10]}, így az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel {3161/2017. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [16] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgel kapcsolatban az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [...]” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [40]}. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]; 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]; 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]).
- [17] Jelen ügyben a másodfokú bíróság vizsgálta az indítványozó azon felvetéseit, amelyek az alkotmányjogi panaszban is felmerültek. A törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt és az indokolási kötelezettségének is eleget tett. Ettől eltérő értékelésre az Alkotmánybíróságnak sincs lehetősége, az indítvány e körben tehát nem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [18] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó a jogorvoslati eljárás során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]).
- [19] 3. Tekintettel az Alkotmánybíróság azon megállapítására, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. §

(2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította.

Budapest, 2019. október 15.

Dr. Balsai István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/228/2019.

